

har forstaaet ret, blev stillet af en æret Rigsdagsmand i den anden Ende af Salen (Kunsgaard), men jeg skal kun bemærke, at den er ganske unational. Hvorvidt en saadan Bestemmelse i og for sig kan være rigtig, skal jeg ikke indlade mig paa at bedømme, men saameget er vist, at den ikke stemmer med den nationale Bevidsthed paa det Standpunkt, denne nu indtager, og jeg troer virkelig, at Enhver maa indrømme, at det ikke gaaer an, at opfordre Skolelærerne til at vente med Forbedringen i deres Kaar, eller opfordre Andre til at vente med at give Skolelærerne en Forbedring i deres Kaar, indtil man naaer dette Maal. Saa troer jeg, at man vilde komme til at staae som Manden, der ikke vilde gaae over Aaen, men vilde vente, til den var løben af. Den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 1ste Valgkreds (Lindberg) fremkom derimod med en Indvending i denne Retning, der vistnok fortjener en alvorlig Overveelse. Han sagde nemlig, at Skolen, som den er for Dødeligheden, er slet, saa at, naar man nu kom til Communerne og sagde: giv os Penge til at forbedre Skolelærernes Kaar, saa burde Communerne svare: Ja, skal os først en god Skole, saa skulle vi nok give Penge dertil, og det var Grunden til, at man stillede den Forordning til denne Lov, at den tillige skulde indeholde Bestemmelser angaaende Organisation af Skolens Væsen, og altsaa af dens indre Virksomhed. Hvad nu angaaer den første Forudsætning, som denne Slutning hviler paa, skal Ingen være villigere end jeg til at indrømme, at der mange Steder er Mangel ved Skolevæsenet, og at der, som igaar blev ytret, næsten er noget Forsærdeligt i denne Katechiseren og denne Udenadslæren af Balle's Lærebog. Jeg har selv hørt en saadan Katechiseren, og jeg har seet, hvorledes den bestod deri at bringe Disciplen til i en vis given Tid at gjøre saa smaa Tanketrin mellem Aarsag og Virkning som muligt, paa samme Maade, kunde jeg fristes til at sige, som man dreserer en Hest til at gaae i Pasgang, og den Lærer, som bedst kunde bringe Barnet til at gjøre dette, han stod sig bedst, han blev beundret. Jeg kan saaledes tilstaae, at denne Katechiseren kan være forsærdelig, og at det

kunde være godt, at der blev læst noget mere Historie, uagtet jeg maa fraraade, at der blev lagt særdeles Vægt paa denne Lærenhistorie. Det er nemlig meget vanskeligt baade for Lærer og Discipel at lære den saadan, at den skulde kunne gjøres til en Hoveddisciplin. Det forekommer mig ogsaa, at det er en skæv Opsættelse, der ligger til Grund for de Duffer, som de Herrer have udtalt om, hvorledes Skolevæsenet skal omdannes paa Landet, og navnlig synes det mig forunderligt, at man har lagt saa stærk Vægt paa 16 Aars Alderen som Begyndelsen for den sande Læren, og tilføjet, at den bedste Læretid skulde være den fra 16 til 20 Aars Alderen; thi efter hvad jeg kjender til Landet, troer jeg, at, naar Sagen blev ordnet paa den Maade, vilde det virke uheldbringende. Jeg troer nemlig, at det kun vilde blive meget Faa, der kunde have Gavn af denne Underviisning, som skal begynde med 16 og ende med 20 Aars Alderen, at der i denne Alder kan være Enkelte, som i deres Fritimer stræbe efter at tilegne sig flere Kundskaber, kan her ikke komme i Betragtning, idet det er dem selv, der lære sig, hvad de lære; de ere altsaa Autodidacter, og der kan saaledes ikke være Tale om, at de udvikles paa Grund af den Underviisning, de faae. Men skal man tale om Underviisning, troer jeg ikke, man behøver at gaae videre end til at henvise til, at Huusmandens og Indfødterens Sønner vilde blive udelukkede derfra; thi selv om man kunde betale for en Læretid fra 16 til 20 Aars Alderen, saa troer jeg dog, at saadanne unge Mennesker ville være forhindrede fra at kunne benytte denne Underviisning, idet deres Tid som oftest er optagen af det Arbejde, de maae forrette for at kunne ernære sig. Paa den anden Side maa det vistnok erkjendes, at, naar Underviisningen har været opsat saalænge, maa den optage de Paagældendes hele Tid og drives i et betydeligt Omfang, saa at nogen egentlig Opsættelse af Underviisningen, der skulde omfatte saa Mange, kan der ikke tænkes. Da Staten skal skaffe de Paagældende Underviisning, naar de ikke selv kunne sørge for den, saa er man vistnok nødt til at gaae tilbage til Børnealderen. Der er ogsaa blevet talt om Bugestoler, og at en gammel Rone